

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0610-ж-з,
спеціальності 061 журналістика,
освітньої програми журналістика
Івлева А. Ю.

Керівник к. філол. н., доцент
Тернова А. І.

Рецензент д. н. соц. ком, професор
Чернявська Л. В.

Запоріжжя 2024

ЗМІСТ

Реферат	3
Завдання	5
Вступ	7
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження на тему «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром»	9
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту	23
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту.....	23
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту.....	32
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту.....	32
2.4. Особливості оформлення проєкту.....	33
2.5. Технічні і програмні засоби.....	34
2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо)	34
Висновки	35
Список використаної літератури	37
Додаток А Відповіді учасників анкетування	40
Декларація академічної доброчесності	51
Abstract	52

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром

Обсяг основного тексту: 30 сторінок.

Кількість використаних джерел – 28.

Метою дослідження є виявлення сучасних тенденцій у роботі журналіста в телевізійній редакції, що з'явилися в умовах нової медіареальності.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання**:

1. Виявити та проаналізували класифікаційні вимоги до роботи журналіста на телебаченні.

2. Описати головні етапи журналістської діяльності під час підготовки телевізійних матеріалів для ефірного показу.

3. Проаналізувати ключові моменти у поетапній роботі журналіста в телевізійній редакції.

4. З'ясувати нові обов'язки у роботі журналіста, що з'явилися через сучасну медіареальність.

Об'єктом дослідження є робота журналіста на телебаченні під час підготовки власних матеріалів.

Предметом дослідження є посадові обов'язки телевізійного журналіста і етапи роботи під час виконання редакційних завдань.

Формально-змістові характеристики проекту «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром» визначають його структуру, мету, завдання, методи та очікувані результати, що заключаються у поетапному аналізі й описі ключових моментів журналістської діяльності у телевізійних редакціях. Спочатку вивчалось питання функціональних обов'язків журналіста у новинних редакціях на телебаченні та класифікаційних вимог до цієї професії.

В основі творчого проекту є складання анкети для опитування журналістів, які працюють у новинних редакціях на телебаченні у різних містах України, та проведення опитування журналістів за цією анкетною через Google-форму.

Водночас увага зверталася на те, як сьогодення ставить нові вимоги до роботи журналістів у новинних редакціях та у медіа загалом. Оскільки нова медіареальність висуває нові виклики і нові підходи у журналістській роботі.

Ключові слова: журналіст, телевізійна редакція, поза кадром, етапи створення аудіовізуального матеріалу, нові вимоги у роботі журналіста.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 «Журналістика»
Освітня програма 061 «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафебри
Чернявська Л. В.

«17» травня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Івлєвій Анастасії Юріївні

1. Тема роботи (проєкту): «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром» («The Work of a Journalist in a Television Newsroom behind the Camera»).

Керівник роботи Тернова Алла Іллівна, к. філол. н., доцент,

затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2023 року № 2088-с.

2. Термін подання студентом роботи (проєкту): 15 травня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи (проєкту): праці провідних українських (В. Бакіко, З. Дмитровський, О. Голуб, В. Гоян, О. Костюченко, І. Куляс, В. Лазебний, О. Омелянець, А. Тернова) та закордонних вчених галузі (Е. Бойд, М. Стівенс та Б. Олсон, Д. Мой та М. Ордольф, Р. Майнард, Т. Спанн та З. Дональд).

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1. Виявити та проаналізувати класифікаційні вимоги до роботи журналіста на телебаченні. 2. Описати головні етапи журналістської діяльності під час підготовки телевізійних матеріалів для ефірного показу. 3. Проаналізувати ключові моменти у поетапній роботі журналіста в телевізійній редакції. 4. З'ясувати нові обов'язки у роботі журналіста, що з'явилися через сучасну медіареальність.

5. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Тернова А.І., доцент	грудень-січень 2023	
Розділ 1	Тернова А.І., доцент	січень-лютий 2024	
Розділ 2	Тернова А.І., доцент	березень 2024	
Висновки	Тернова А.І., доцент	квітень 2024	

6. Дата видачі завдання 11.12.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітки
1.	Консультація наукового керівника з вибору теми. Затвердження теми	грудень 2023 р.	Виконано
2.	Складання плану роботи	До 20 грудня 2023 р.	Виконано
3.	Добір і опрацювання наукової літератури. Узгодження бібліографічного переліку	До 15 січня 2024 р.	Виконано
4.	Написання Вступу	січень 2024 р.	Виконано
5.	Написання Розділу 1	лютий 2024 р.	Виконано
6.	Написання Розділу 2	березень 2024 р.	Виконано
7.	Написання Висновків	квітень 2024 р.	Виконано
8.	Складання й оформлення списку літератури	квітень 2024 р.	Виконано
9.	Вичитка науковим керівником остаточного варіанту роботи	квітень 2024 р.	Виконано
10.	Завершальне оформлення роботи	До 1 травня 2024 р.	Виконано
11.	Проходження нормоконтролю	До 3 травня 2024 р.	Виконано
12.	Рецензування роботи	До 5 травня 2024 р.	Виконано

Студентка _____ А. Ю. Івлева

Керівник роботи (проекту) _____ А. І. Тернова

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М. В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність дослідження теми «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром» полягає в тому, що наразі класифікаційні вимоги до цієї професії у медіа змінилися чи не найбільше з усіх. Інформаційні редакції телемовників після конвергентних процесів усередині організацій та необхідних під час війни (із багатьох зрозумілих причин: виїзд співробітників поза межі міста, небезпека під час виконання редакційних завдань, недофінансування, мобілізація окремих категорій медійників і обслуговувального персоналу, закриття регіональних кореспондентських пунктів тощо) трансформаційних заходів у самих редакціях запровадили дещо інші підходи у роботі медійників. Універсальність і багатофункціональність стала новою медіареальністю, і вона також, зі свого боку, спричинила нові виклики й загрози під час виконання свої посадових обов'язків для журналістів зокрема.

На сьогодні вже не виникає виробничих проблем одноосібно виконувати редакційні завдання і здійснювати усі етапи підготовки телевізійних матеріалів для ефірного показу мовника чи розміщення їх на інших цифрових платформах. Кросмедійна і мобільна журналістика є медіареальністю XXI ст. «Останніми роками тележурналістика полишила тісний корсет телестанцій та телекомпаній. Сьогодні «телебачення» більше не відбувається тільки на усталених каналах суспільного мовлення чи приватних мовників» [19, с. 10].

Метою дослідження є виявлення сучасних тенденцій у роботі журналіста в телевізійній редакції, що з'явилися в умовах нової медіареальності.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати такі *завдання*:

1. Виявити та проаналізували класифікаційні вимоги до роботи журналіста на телебаченні.
2. Описати головні етапи журналістської діяльності під час підготовки телевізійних матеріалів для ефірного показу.
3. Проаналізувати ключові моменти у поетапній роботі журналіста в телевізійній редакції.

4. З'ясувати нові обов'язки у роботі журналіста, що з'явилися через сучасну медіареальність.

Об'єктом дослідження є робота журналіста на телебаченні під час підготовки власних матеріалів.

Предметом дослідження є посадові обов'язки телевізійного журналіста і етапи роботи під час виконання редакційних завдань.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури. Обсяг основної роботи – 30 сторінок. Список використаної літератури включає 28 найменувань (викладених на 3 сторінках).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ «РОБОТА ЖУРНАЛІСТА В ТЕЛЕВІЗІЙНІЙ РЕДАКЦІЇ ПОЗА КАДРОМ»

Журналіст сьогодні це не просто фахівець медіагалузі, це не просто «професійний працівник ЗМІ» [18, с. 141], який займається збиранням, опрацюванням, редагуванням чи підготовкою повідомлень і відеоматеріалів для різних видів медіа. Журналіст – це «представник творчої професії <...> Професія журналіста надає людині широкі можливості самореалізуватися; містить елементи творчих професій: письменника, режисера, актора, педагога, менеджера і навіть лікаря й психолога. Журналіст доносить до людей правду про соціальну дійсність, примножує добро, утверджує справедливість, впливає на формування суспільної свідомості, громадської думки, спілкується з видатними особистостями сучасності <...> Сучасний журналіст – високоерудована, комунікабельна, культурна, толерантна, але принципова особистість. Яка усвідомлює своє професійне покликання, у фаховій діяльності керується почуттям соціальної відповідальності, гуманізму й патріотизму» [11, с. 69–70] тощо. Журналіст, як правило, опиняється першим на місці події, перебуває у гуштині подій і вивчає їх, аналізує, аби поінформувати громадськість. «Журналіст – це співробітник засобу масової інформації, автор інформаційних та аналітичних матеріалів на різні теми» [10].

Водночас, поряд із класифікаційними вимогами до професії, журналіст має добре знати чинне законодавство й керуватися ним у своїй роботі. Серед цього переліку є таке: «чинне законодавство, постанови, розпорядження, накази та інші нормативні документи органів вищого рівня, що регламентують діяльність телебачення (радіомовлення); інформацію про громадсько-політичні події, стан та перспективи розвитку економічного, господарського, наукового та культурного життя в країні та за кордоном; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід організації телебачення (радіомовлення); технічні засоби та технологію створення телепрограм (радіопрограм); методи роботи в кадрі (перед

мікрофоном); основи техніки мовлення; літературне редагування; основи авторського та трудового законодавства; порядок укладання та виконання авторських договорів; основи економіки, організації праці; нормативні акти та методичні рекомендації з регламентації діяльності праці творчих працівників; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки» [9].

Дослідження розширення вимог до роботи журналістів у медіа є актуальним, адже «Журналісти дедалі більше роблять ілюстрації, аудіо- і відеомонтаж. Майбутнє журналістики – розширення багатoproфільності» [1, с. 24]. Адже нові технології дозволяють медійникам змінювати спосіб і об'єм роботи та раціонально розподіляти час, відповідно до завдань, які висуває редакція до працівника. Мультизадачність, багатoproфільність медійника і конвергентність медіа призводить до скорочення персоналу редакцій, об'єднання виробничих процесів тощо. На думку вчених В. Лабезного, В. Бакіко та О. Омелянця «Телебачення сучасності – це високотехнологічне виробництво з великою кількістю бізнес-процесів <...> для телебачення, так само як і для будь-якого іншого виробництва. присутній поділ виробничих ділянок за конкретними спеціалізаціями та остаточний кінець виробництва» [16, с. 12].

Сьогодні для журналіста будь-якої редакції вже не є завданням лише збирати, упорядкувати та відтворювати (а часом і самостійно презентувати глядачу) інформації на платформі мовника. Говорячи простою мовою, журналіст – це медіафахівець, який раніше самостійно лише знаходив цікаву тему, досліджував її максимально докладно, а потім готував матеріал разом із іншими фахівцями (оператором, редактором, звукорежисером, монтажником), сьогодні коло його професійних обов'язків є набагато ширшим. Вони скорше прагнуть цілісного розуміння креативного, зображувального та творчого процесу телевізійного висвітлення новин й особливо цінним є в сьогоднішніх умовах, коли журналістові вдається поєднувати професії оператора, редактора, монтажника. І тут на перший план виступають особистісні якості тележурналіста: інтереси, здібності, рівень освіченості за фахом та професіоналізм. Інтерес завжди був емоційним виявом пізнавальних потреб, адже коли ти виконуєш

редакційні завдання виключно за шаблонним, традиційним форматом – без вияву якісного змісту матеріалу, з опосередкованим підходом вагомості для життя і діяльності громадськості – то й інтерес глядацької аудиторії до порушеної теми, і матеріалу зокрема, буде відповідним. Інтереси і різноманітність інтелектуальних запасів особистості завжди є в пріоритетності під час творчої роботи, а телебачення – це творча галузь.

До спеціальних здібностей тележурналіста відносять інтелект, уява, образне мислення, специфіка пам'яті та уваги, розвиненість емоційної сфери тощо. Є загальні (виявляються у багатьох видах діяльності) та професійні (які у сукупності є визначальними у професійній діяльності) здібності. В тележурналістиці, окрім спеціальних (про які ми зазначили вище) є ще низка професійних здібностей, які сприяють успіху й визнання у медіадіяльності. На думку А. Лісневської та Т. Коженевської, до журналістських якостей варто також віднести й ті якості, якими повинен володіти медійник, щоб виконувати свої професійні обов'язки. Зокрема такі: «Соціально-громадські якості – соціальна відповідальність, принциповість, об'єктивність, вміння відстоювати істину. Морально-етичні якості – чесність, чуйність, наполегливість. Професійні якості – комунікабельність, літературні здібності, компетентність, вміння працювати в екстремальних умовах. Психологічні якості – особливості темпераменту, характеру, розумових процесів, уявлення, пам'яті» [17, с. 50].

Водночас, професорка В. Гоян, зближуючи роботу репортера і журналіста на сьогоденному етапі, вважає, що він «повинен миттєво мислити, повинен уміти відокремити себе від загального, що вирує, що відбувається. Уміти побачити найголовніше, найсуттєвіше і миттєво відтворити в додатковому слові. Бо найперше на телебаченні – це зображення, а потім уже інформаційний ряд, репортер – це аналітичне мислення, вміння правильно „телевізійно” викласти інформацію» [6, с. 59].

Треба зауважити, що одним з типів мислення, що найбільше вітається у телевізійній творчості є мислення екранне, візуальне, тобто мислення, пов'язане «із зоровими, візуальними образами, і цей тип у структурі професійного

мислення <...> є досить важливим. Телевізійний репортер повинен володіти специфічною професійно важливою характеристикою мислення – екранністю, тобто умінням думати візуальними образами екрану й досконало розуміти їхню взаємодію зі словом для передавання інформації» [17, с. 93].

Обидві вчені одноставні в тому, що такий специфічний тип мислення, характерний для багатьох фахівців телевізійної сфери і його можна також назвати екранним або звуко-зоровим. Через підвищення уваги до зображення на екрані, тобто моделювання на місці подій не тільки структурно-змістової основи відеоматеріалу, але й «викладення його глядачеві у логічній послідовності визначених та вибудованих кадрів» стає особливою характеристикою професійного мислення телевізійника. Тут стає очевидним, що журналіст на телебаченні повинен мати бездоганну професійну техніку підготовки матеріалу, зокрема: на високому рівні володіти словом написаним і словом виголошеним, знати правила його поєднання з відеорядом та розуміти закономірності створення цього візуального ряду для аудіовізуального твору. Водночас, за необхідності, він може одноосібно підготувати і відеоряд, і закадровий коментар, і змонтувати матеріал у цілому для ефіру. Отже, автором інформаційного сюжету або телерепортажу, як зазначає А. Лісневська та Т. Коженевська «є, як правило, тележурналіст, який за допомогою оператора здійснює зйомку згідно з власним задумом, специфікою події, темою. Проте, будь-який задум повинен мати екранне втілення, а тому телерепортер-журналіст водночас є і режисером телевізійного інформаційного повідомлення, який повинен йти не від слова проголошеного, а саме від екранного зображення, тобто він разом з оператором несе однакову відповідальність за відібрані, вибудовані та відзняті кадри» [17, с.93]. Серед необхідних навичок для роботи журналістом, медіаресурси з вакансіями на цю професію зазначають такі:

1. Вища освіта (необов'язково профільна).
2. Невичерпна цікавість і твердий характер.
3. Вміння знаходити інформацію.
4. Аналітичний розум, увага до деталей.

5. Досконала усна і писемна мова, вміння зв'язно висловлювати свої думки.
6. Знання офісних програм для створення і редагування текстів.
7. Навички комунікації.
8. Схвалюється знання іноземних мов [10; 12].

Серед фахових вимог до професійної діяльності висуваються й інші, серед них пов'язані з підготовкою відеоматеріалів. Це бездоганне володіння мовою, мати власний (індивідуальний) стиль подання телематеріалів, серед якого і ситуативні варіанти усного мовлення, мовноконструктні та композиційні риси. Вміння підготувати текст для відеоповідомлення передбачає низку правил і прийомів у роботі журналіста у телевізійній редакції.

Оскільки після виїзду на зйомку разом (чи самотійно) з телеоператором настає етап опрацювання/ перегляду відзнятого матеріалу, розшифровка коментарів та написання тексту для закадрового озвучування відеоматеріалу. Тут важливо журналісту вдало здійснити відбір, аби «картинка» не дублювала сказане за кадром, а озвучене не повторювала інформації, яка очевидна на відеофрагменті. Взаємодоповнення цих компонентів і є успіхом журналіста під час подібної роботи. Для інформаційного матеріалу важливим є принцип вибору інформаційного приводу: новина повинна мати загально суспільний інтерес і значущість. Іншими словами, новина – це не тільки те, що людям необхідно знати, а й те, що їм цікаво знати. Для привернення уваги під час формування закадрового тексту, дослідниці А. Тернова та Т. Рогова рекомендують звертати увагу на такі 10 ключових моментів:

1. Перше речення традиційно будується за формулою «*Що? Де? Коли?*».
2. Дозволяється до 8–10 слів у реченні; уникайте складних синтаксичних конструкцій, але не зловживайте лише простими реченнями.
3. У кожному реченні – лише 1 важлива інформація та ключові слова, які треба інтонувати (виділяти голосом).
4. Темп начитування обирайте середній – до 120 слів на хвилину.
5. Не переказуйте текст, але робіть підводки до синхронів.

6. Не використовуйте конструкції «Далі почувте», «Далі побачите», «Скоро на екранах», «Зараз відповідь на питання» тощо.

7. Намагайтесь уникати вживання аббревіатури, або лише усім зрозумілі. Якщо є необхідність – спочатку озвучте повну назву, а потім – скорочену.

8. Перед записом декілька разів прочитайте вголос текст, розставляючи акценти та інтонаційно виділяючи важливі слова.

9. За можливістю – здійснійте запис стоячи, тому що відкриваються передні та задні резонатори. Якщо ви помилилися, – перечитайте *речення від початку повністю*, а не конкретне слово чи увесь текст спочатку. Повітря намагайтесь набирати між реченнями, оскільки це не так помітно, як посередині речення-думки.

Під час звукозапису намагайтесь не перегортати аркуш із текстом, допомагайте собі долонями для підтримання правильного ритму» [25, с. 26-27].

Поряд із цим журналісту треба чітко знати й правила наголошування слів та логічних наголосів у тексті закадрового коментаря, знати який темп мовлення прийнятний для екранного сприйняття, які вимоги до темпо-ритмічності особливості тексту необхідні до тематичного спрямування сюжету, як і де доречно робити паузи при начитуванні тексту тощо.

«Писати» сюжет – це «готувати» історію, розповідь. Подія – це тема сюжету, інформаційний привід – це його форма, а історія й є змістом сюжету. Драматургія сюжету – в наявності конфлікту. Для того, аби грамотно вибудувати конфлікт в сюжеті, необхідно згадати класичну схему (з теорії твору) – це *експозиція* (опис події, найпростіші факти: що, де, коли, з ким – тобто введення в суть інформаційного приводу), *зав'язка* (герой/антигерой, конфлікт, зміст історії), *розвиток* (розвиток подій, нові факти, «захоплення» глядача історією), *кульмінація* (найвищий розвиток конфлікту, пік емоцій), *розв'язка* (результат конфлікту, часом висновки) [25, с. 84].

Сюжет без коментарів – коротких інтерв'ю-розповідей учасників/очевидців події чи експертів не є повноцінним. Хороший синхрон-коментар – короткий, емоційний і змістовний. Схематично реалізація телесюжету в ефірі

відбувається так: експозиція – це підводка-спіч ведучої новин до власне теми сюжету; зав'язка – інтрига, перша закадрова фраза у сюжеті, яка повинна зацікавити глядача і спонукати її дивитись далі; розвиток дії – передісторія (бекграунд) і повідомлення основного перебігу події; кульмінація – викладення найсенсаційнішої, або найважливішої, або найемоційнішої частини сюжету; розв'язка – підсумок інформації, ще один наголос на головній думці матеріалу. Зазначимо, що в тематичних (неподієвих матеріалах) часто перед розв'язкою як фінальною частиною сюжету буває ще такий структурний компонент як перипетії, суть якого у зміні обставин, коментарях, роз'ясненнях, експертних оцінках того, що сталося, або порівняннях з іншими подібними обставинами тощо. Кожен із цих драматургічних компонентів може міститися і в закадрових текстах у супроводі відеоряду, і в синхронах, і графічних елементах, – це залежить від рішення автора сюжету і його професійних здібностей.

Технологія сюжету вибудовується за *законом формули*: 1 сюжет – це 1 подія, 1 інформаційний привід, 1 історія, 1 емоція, 1 відповідь: для чого знімати. Це формула не тільки скеровує репортера-журналіста в певне русло (допомагає створити інформаційний образ), а й робить сюжет цікавим і зрозумілим (не заплутаним) для глядача, викликає відповідну й просту емоцію [25, с. 83].

Підготовка телесюжетів вже давно здійснюється за правилом «перевернутої піраміди» який полягає в розташуванні фактів у повідомленні від найголовнішого до менш важливого і другорядного: головний факт подається в першому абзаці, аргументи на його підтвердження – в другому, інформація, що його пояснює, – у наступному.

Якісний і вдалий відеоряд не в змозі компенсувати відсутність слова або невербальних звукових засобів – музики, інтершумів, так як телезображення має свої обмеження, в межах можливостей передачі аудиторії тільки за допомогою візуальних засобів. Дуальна природа телебачення передбачає і словесне, мовленнєве доповнення інформації на екрані. Взаємодія відеоряду і звукового супроводу може бути трьох типів: текст не дублює зображення, а доповнює, коментує, аналізує його (а глядач сам дає оцінку зображенню); текст дублює

зображення (коли треба на чомусь акцентувати увагу). Закадровий коментар журналіста виконує не тільки інформаційну функцію, він також передає й авторське (суб'єктивне) ставлення до перипетій, робить певні узагальнення, підводить підсумки. Закадровий власне авторський текст досить часто містить також драматичну, психологічну, емоційну складову, що шкодить об'єктивності.

Слово на телеекрані найбільше відповідає усному мовленні, його образності, інтонації тощо. Між іншим, саме зображення (відеоряд) – звук (інтершум, музика, звуки) – слово (закадровий коментар, синхрони) найближче до усного мовлення і саме цим мова на телебаченні відрізняється від мови на радіо чи мови друкованих/ інтернет видань. Часом побудова, стиль, характер мовної структури сюжету залежать від специфіки (тематично-змістових особливостей) телематеріалу. Саме мовна складова (взаємодія слів між собою, побудова речень, які несуть самостійний сенс, темпо-ритмічна реалізація тексту, мова на телебаченні з'єднується із зображенням на екрані) тощо може не тільки впливати, а підсилювати цей вплив на глядача. Мова аудіовізуальних матеріалів здатна дати нову, естетичну за своєю природою інформацію, засновану на образах і символах.

Хоча текст для закадрового коментаря має бути написаний розмовною літературною мовою, зрозумілою для широкої аудиторії і без громіздких конструкцій, дієприкметникових і дієприслівникових зворотів, – існує ще низка вимог до його формування й реалізації журналістом під час начитування. Стислість, лаконічність – це професійні якості журналіста, поряд з якими ясність і зрозумілості викладу. Особливо коли текст потребує додаткової точності, деталізації цитат, цифр, а також пояснення посад, географічних назв, джерел інформації, термінів тощо.

Начитування позакадрових авторських текстів зазвичай здійснюється у студії після написання та затвердження керівництвом редакції сценарію сюжету. Але коли журналіст задля оперативності не має такої можливості – він записує свій позакадровий текст на мікрофон телевізійного журналістського комплексу (ТЖК) під час слідування на канал. Теж саме і з монтажом – цю роботу можна

виконати «в мобільній апаратній пресувальній телевізійній станції (ПТС), якщо знімальна група знаходиться далеко від телекомпанії і в ефір треба передати закінчений виробництвом сюжет» [17, с.89].

Виразне мовлення на телебаченні – це невід’ємна складова культури мовлення медіафахівця. Добре оволодіння кожною складовою техніки виразності мовлення може гарантувати його високу якість, а це фахове уміння реалізувати мову в конкретній мовленнєвій ситуації. До технічних показників виразного мовлення і виразного читання, як правило, належать відносять: дихання, голос, дикція (вимова), інтонація (тон), темп. При роботі в кадрі ще додаються жест, міміка та інші компоненти невербальної мови. Логічність закадрового коментаря журналіста як правило будується на основі взаємодії «трьох логік»: логіки дійсності, логіки думки і логіки мовного вираження.

Для успішного роботи журналіста у телевізійній редакції недостатньо добре знати предметність теми, треба ще вміти зрозуміло висловити зміст за допомогою специфічних засобів, – в цьому і полягає професійна майстерність. Журналістська майстерність – це сукупність фахових знань і практичних навичок й умінь. Чим краще журналіст розуміє механізм передачі інформації аудиторії, чим вдаліше він оперує інструментами, що впливають на ефективність його діяльності, чим швидше він може адаптуватися до нових умов роботи, тим більшого успіху він доб’ється.

«Журналіст працює в зв’язці з редактором, який допомагає йому поліпшити матеріал і стежить за дотриманням правил редакційної політики. Основна частина часу журналіста відводиться на дослідження теми, тобто опитування можливих героїв матеріалу, читання безлічі публікацій, систематизацію отриманих відомостей і доведення матеріалу до досконалості. При цьому, новинна журналістика потребує не тільки повної та точної, але і максимально швидкої подачі інформації. Так, робота журналіста може бути пов’язана з пригодами і небезпеками, але це лише мала її частка» [10; 12].

Зауважимо, що окремого ґрунтовного дослідження потребує технологія написання сценарію/ сценарної заяви та отримання коментарів та їх

використання у сюжеті у виглядів синхронів експертів/ учасників чи свідків події, які надають матеріалу більшої достовірності, емоційності й повноти у висвітленні теми події.

Саме синхрони сприяють дотриманню одного із семи ключових журналістських стандартів, а саме «відокремлення коментарів, оцінок та фактів». Оціночне судження з вуст журналіста є недопустим в новинній журналістиці – тільки констатація фактів і інформування громадськості про їх перебіг. Все інше – це прерогатива аналітичної, розслідувальної... журналістики.

У своїй діяльності журналіст, як й інші медіафахівці мають працювати якісно. В усьому світі, новинна журналістика стала головним жанром інформаційної журналістики. Новина повинна бути достовірною та актуальною й написаною звичайною мовою, щоб зрозумів кожен. Професійні стандарти – це вміння журналістів правильно подавати інформацію для суспільства.

Детально про основи журналістської (і не тільки) роботи звернемося до праці львівського професора З. Дмитровського [8, с. 17–18], у якій вчений-практик детально описує сім стандартів. Вони ґрунтуються «Стандартах. Інформаційній довідці» [21] та «Сучасних стандартах професійної журналістики» [23]. Перший стандарт – оперативність. Новини – це виклад новин сьогоднішнього дня. Цей стандарт оперативності подачі новин значить, що всяка інформація <...>повинна з'явитися у найближчому ефірі випуску новин. Другий стандарт – точність. Відповідність того, що говориться в новинах реальним фактам. <...> Тим самим передати думки людей, без втручання до них. Точність в першу чергу передбачає ретельну передачу фактів, цитування висловлювань, неперекручену картину, ретельну перевірку імен, назв, цифр та понять. Загалом, передавати усі новини точно та без перекручення та викривлення фактів. Третій стандарт – вичерпність або повнота інформації. Цей стандарт вимагає дуже швидко, практично на ходу розбиратися в тому, що є головним у даній події, але при цьому «спіймати» усі головні деталі. <...> Вичерпність(повнота) вимагає аби у кожному матеріалі журналісти дали відповідь на основні запитання, як розкриють всю суть новин, дають деталі та

важливі контексти, представляють повноцінну картину з місць подій та подати усю фонову інформацію. Четвертий стандарт – баланс думок. Все наше життя складається із прихованих та відкритих конфліктів. <...> Завдання журналіста є зрозуміло та повно донести для суспільства кожен цю позицію. Чіткий виклад та у деяких випадках й аргументація цих позицій з багатьох точок зору, експертні оцінки є основні моменти цього стандарту. П'ятий стандарт – відокремлення коментарів, оцінок та фактів. Журналіст – це не учасник, не експерт подій, він просто спостерігач. Він – це очі та вуха глядачів! У новинах подаються факти, без коментарів та оцінок журналістів, їх дають учасники подій, експерти та інколи очевидці. Журналіст-новинник не може сам коментувати й оцінювати, а подавати коментарі та оцінки інших людей може лише з фактами. Шостий стандарт – достовірність інформації. Він є досить простим стандартом й у виконанні також. <...> Найважливішим є те, що коли подаєш інформацію з посиланням на анонімні джерела це має супроводжуватися фактами. А коментарі та оцінки можуть подаватися лише з конкретним зазначенням автора. Журналіст має розуміти, що подаючи якусь інформацію, він має точно посилатися на джерело, яке надало йому цю інформацію, а оприлюднюючи її анонімно, він має бути впевнений в його достовірності та порядності. Сьомий стандарт – проста подача інформації. Простота подачі включає в себе складники журналістських матеріалів. Це є чітка, зрозуміла та розкадрована картина події. Зрозуміла та проста мова є пріоритетом. Обов'язкове роз'яснення усіх складних понять та слів. Пояснення та спрощення цифр завдяки порівнянням, уникання синонімічних рядків, які викликають складність.

Таким чином З. Дмитровський наголошує, що «в першу чергу саме на цих стандартах і базується якісна та професійна журналістика, не зважаючи на специфіку та відмінності всі ці стандарти годяться й для телебачення, газет, радіо й навіть інтернет-виданням. Вони ґрунтувалися на досвіді та практиці західних мас-медіа десятиліттями. А от новий український досвід підкріплює цінність цих стандартів [8. с. 19]. Міжнародні стандарти якісної журналістики, зокрема Британська телерадіомовна корпорація (BBC) від початку працює за таким

своїми редакційними стандартами і основними редакційними цінностями, як от: «Довіра аудиторії. Свобода висловлення. Незалежність. Відповідність суспільним інтересам. Чесність і точність. Неупередженість. Редакційна цілісність. Захист вразливих груп. Уникнення невинуватих правопорушень. Повага до приватності» [23].

Відповідальність журналіста – це необхідність відповідати за свої дії, бути відповідальним за оприлюднений матеріал. А. Лісневська та Т. Коженівська зазначають, що є кілька видів відповідальності журналіста, зокрема: «юридична (за допущений наклеп, заклики до повалення державної влади, пропаганду расизму, фашизму, роздмухування релігійної ворожнечі), дисциплінарна (перед першим керівником ЗМІ за порушення трудової дисципліни), економічна (позбавлення премій, гонорарів за допущені помилки), корпоративна (перед колегами за порушення журналістської етики), творча (перед керівництвом ЗМІ, якщо не відбувається творчого розвитку, професійного удосконалення), особиста (перед собою, своєю совістю) <...> Гуманізм – один з базових принципів журналістики. Це світогляд, який спирається на принципи рівності, справедливості, людяності, проникнутий любов'ю до людини, повагою до людської гідності, турботою про благо людей. Основні складові цього базового принципу: відданість загальнолюдським цінностям, справедливість, демократизм, народність, реалізм, прогресивність, рівноправність, наслідування гуманістичних традицій минулого, використання гуманістичних ідей релігій, етичність» [17, с. 31–34].

Відома дослідниця творчості на телебаченні В. Гоян переконана, що в цілому «професія телевізійного журналіста потребує неабиякої витривалості, стійкості та жертвовності, аби зацікавити глядача та запам'ятатись у головах широкої аудиторії» [6, с. 6]. А XXI століття – це ера цифрових технологій на телебаченні. «Сьогодні журналіст повинен приймати правила конвергентної журналістики. Наприклад, журналісти Суспільного стримлять новини з подій на сайт, а же потім приходять і готують сюжет, також з відео можуть брати звук для підготовки матеріалу на радіоефір. Приблизно так само працюють і невеличкі

сайти. Нині журналіст не лише діє в межах рамок газети чи телебачення. Він сам може і відео зняти, і текст написати, і зверстати його, наприклад, у форматі лонгріду» [3]. Попри стрімке технологічне осучаснення медіагалузі, суть журналістики залишається незмінною – всебічно і об'єктивно інформувати громадськість про соціальну дійсність. У конвергентності є й позитивні (всебічне кросмедійне інформування) сторони, є й негативні, які через оперативність і швидкість продукування новин призводять до їх неналежного сприйняття й осмислення (як для користувачів, так і для виробників новин).

Вчений З. Дмитровський стверджує, що «вже у найближчому майбутньому частина людей працюватиме не виходячи з власної оселі, а телебачення та комп'ютери здійснять чергову технічну революцію, яка спростить нам побут, дозвілля та працю. А от добре це чи погано – покаже час» [8, с. 3]. Відома медіаекспертка О. Голуб наголошує на такому, що сьогодні «соцмережі настільки інтегрувались в наше життя, що це мають бути базові навички для будь-якого журналіста, який не хоче поширювати фейки і недостовірну інформацію. Ще кілька років тому абсолютна більшість українських журналістів ніколи не думали, що прийдеться вчитись одягати бронежилет. А зараз нам критично знати, як висвітлювати збройні конфлікти. Адже навіть якщо ви не їздите безпосередньо на фронт – новини про ситуацію на окупованих територіях і «сірій» зоні, про вимушених переселенців і сім'ї військових і т.д. виникають постійно і зачіпають майже кожного журналіста» [4, с. 5].

Водночас, журналісти у своїй професійній діяльності зіштовхуються з чималими труднощами й загрозами. Журналістика – найстресовіша з усіх інтелектуальних професій, її представники найчастіше переживають синдром психологічного вигоряння через постійне перенапруження й перенавантаження, необхідність встигати робити матеріали оперативно і в стиснуті дедлайни, змінювати власні пріоритети на користь редакційних переваг. Недоліками вважаються ще й такі складники: «Необхідність постійно піддавати свою роботу критиці та редактурі (у багатьох ЗМІ діє жорстка редакційна політика). Часто ненормований робочий день, необхідність працювати в нічний час, на вихідних

та у свята, часті відрядження. Часом небезпечні завдання. Оплата праці – невідповідна виконуваній роботі (за словами самих журналістів). Проритися до найпопулярніших видань вдається далеко не всім» [10; 12].

Однак, на нашу думку, у мирні часи у роботі журналіста переваг все ж більше, це і низка щоденних нових вражень; можливість постійно розвиватися, дізнаватися нове і реалізувати себе; знайомства і спілкування з цікавими людьми; можливість багато подорожувати; громадське визнання тощо. В час значимості інформації журналісти завжди затребувані. Однак варто зауважити, що роботодавці віддають перевагу тим фахівцям, які вже мають досвід роботи і чимале портфоліо. Журналістам-початківцям, як правило, пропонують значно нижчу заробітну плату, на початку кар'єри їх залучають до висвітлення менш цікавих тем і більш рутинної роботи в редакції (розшифровки/ розкадровки вже готових матеріалів, написання новин на цифрові платформи мовників, ведення архівів відеоматеріалів) тощо. Але той, хто любить журналістику, і готовий до труднощів, стає успішним і отримує задоволення від роботи у цій галузі.

Сучасний журналіст, аби бути затребуваним, має бути високоерудованим, комунікабельним, толерантним..., але принциповим і у професійній діяльності керуватися, перш за все, почуттям соціальної відповідальності, гуманізму й патріотизму.

РОЗДІЛ 2

СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Для здійснення опитування практикуючих журналістів, що за різними телемовниками у редакціях новин, ми створили анкету. Вона містила ось такі запитання:

Ваше ім'я та прізвище (чи творчий псевдонім)

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)

Скільки років (який період) в професії?

Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?

Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?

Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?

Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?

Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)

Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)

Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставне «ні»)

Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?

Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?

Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?

Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?

Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?

Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)

Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)

В якій програмі ви редагуєте звукові файли?

Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?

Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни).

Оскільки під час повномасштабного вторгнення рф в Україну провести опитування очно не мало можливості, ми створили Google-форму і розіслали її через e-mail фахівцям, адреси яких мали і які нам рекомендували інші медійники.

Виявили бажання і знайшли таку можливість 10 респондентів, вибірка результатів опитування мала дещо зміщений гендерний аспект: серед учасників 8 журналісток та 2 журналістів. Всі вони працюють журналістами у новинних редакціях українських телемовників, серед них такі як от: 1+1 Медіа, Ми – Україна, Інтер, АТ «НСТУ "Запорізька РД"» (Суспільне Запоріжжя), «Дніпро ТВ», ТРС «Бориспіль», ТОВ «СЛІМ Новини» та ін.

У середньому респонденти працюють на посаді 7,3 роки (найменше – близько року, найбільше – 16 років).

На питання *«Скільки сюжетів/репортажів пишите на тиждень?»* опитувані відповіли по-різному. У когось кількісні показники залежать від наявності інформаційних приводів (може бути 2, може бути 5 чи більше). У когось коротких сюжетів (новин) може бути близько 15 на тиждень. Один журналіст суміщає свою роботу ще й як ведучий у студії, ще задіяний на подієвих зйомках і опікується прямоефірними включеннями у випуск новин. У середньому респонденти реалізують 7-8 матеріалів на тиждень.

Усі журналісти використовують соціальні мережі для збору інформації. Однак один респондент використовує їх у своїй роботі виключно для пошуку

цікавих і нових тем для розробки матеріалу. Інший – зрідка користується: «В основному телефоную людям напяму для підтвердження інформації».

На питання *«Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?»* «Так» відповіло четверо журналістів, двоє – «Ні». Двоє – «Дуже рідко» та «Так. Іноді сама питаю, якщо я недоотримала інформацію». Інші наголошували, що «телеоператори і журналісти з великим досвідом, тому зазвичай ми вже знаємо що від нас треба» та «Уже все на автоматі і не обговорюється так докладно. Але так – має бути розуміння, на коли треба встигнути зробити сюжет. Від цього залежить обсяг матеріалу, який можемо зняти і опрацювати».

Одна відповідь була розлогою і деталізованою і оформлена так: «хронометраж приблизний. дедлайн залежить від "терміновості" інформації – якщо це вибух або удар ракети – то, зрозуміло – дедлайни кажуться відразу – наприклад "через годину ефір". Якщо інформація "довготривала", "вічнозелена" – то дедлайни не виставляються. Але прохання завжди здатися якомога швидше, бо невідомо: 1. Що трапиться ще, а у вас не готовий сюжет. 2. Може доведеться саме вашим "вічнозеленим" затикати ефір». З цієї відповіді зрозуміло, що журналіст працює з різними темами, проте під час війни і надзвичайних подій через це – він висвітлює й оперативні новини, поєднуючи у роботі ці дві складові.

Питання *«Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?»*.

Переважно журналісти працюють разом із оператором (вісім осіб), однак двоє респондентів наголосили, що траплялися випадки (коли всі оператори зайняті на інших зйомках) знімати самостійно на телефон. Шестеро наголосили, що можуть це робити самостійно, однак вважають, що це не рівень національного телебачення і допустимо лише у вкрай непередбачуваних обставин.

На питання *«Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)»*. Семеро відповіло однозначно, що традиційний виробничий цикл на телеканалі зберігається. Журналіст збирає інформацію, шукає спікерів для коментарів, пише і начитує закадровий текст,

оператор – знімає, монтажер – монтує. Двоє зазначили, що здійснюють весь виробничий цикл підготовки відеоматеріалу одноосібно: Знаходимо тему, узгоджуємо із редактором, домовляємося із героями про зйомку, знаходимо експертів, заправляємо машину, їдемо на зйомку, знімаємо, пишемо сюжет, відправляємо редактору, отримуємо вчитаний сюжет редакторами, начитуємося, монтуємо, отримуємо зарплату, витрачаємо гонорар»; «Тему розробляємо самі, пишемо всіх самі, самі монтуємо». Один респондент відповів, що це буває «50х50».

Під час воєнного стану не всі з опитуваних журналістів мали досвід роботи на особливо небезпечних територіях, в зоні бойових дій й под. То ж на питання *«Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)»* отримали одну негативну відповідь (бо журналістка не мала такого досвіду роботи). Інші респонденти відзначили, що всі мають акредитацію від МОУ, а на місцях «прильотів» (обстрілів) працюють за погодженням з ОВА, провадять окремі домовленості з підрозділом, або ж додатково пишуть запити (відповідно до тих підрозділів з якими збираються працювати).

На питання *«Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставте «ні»)»* маємо одну негативну відповідь, оскільки журналістка працює виключно самостійно і виконує повний цикл відеовиробництва виключно індивідуально. Інші дев'ять відповіли ствердно. Водночас зазначили, що «на жаль, не завжди оператор дослухається до наших завдань і це дуже заважає виробничому процесу». Двоє респондентів дали вичерпні в розлогі відповіді:

«журналіст і оператор це завжди команда – тому часто оператору не треба казати ЩО знімати – він (вона) вже з досвіду знає. Звісно під час організації поїздки журналіст каже – про ЩО знімаємо, бо оператор має підготуватися – може взяти світло додаткове, петличку чи підставку під мікрофон... Якщо журналісту треба на чомусь зробити акцент – то звісно він каже оператору – набери "цього" або "того" більше...»;

«З часом уже кожен розуміє сам, який обсяг роботи має виконати. Звісно, деколи акцентую, що обов'язково має бути знято. Особливо, якщо подія динамічна, то поки оператор знімає одне, може не зауважити іншого. Але, здебільшого, досвідчений оператор розуміє сам, яку картинку треба зняти для медіа».

Отримати цікаву, ексклюзивну, повну і достовірну інформацію від експерта чи очевидця – так відзначають шестеро респондентів у відповідях на питання *«Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?»*. Водночас маємо одну відповідь дещо з гумором, на кшталт: «щоб "герой" не передумав і не втік». Реалії сьогодення у медіавиробництві і життя людей під час широкомасштабного вторгнення рф в Україну в цілому відображують дві наступні відповіді:

«Головне – не завдати людині додаткового емоційного болю. Це якщо йдеться про роботу у теперішніх умовах, коли біда. Важливо, щоб про ситуацію розповідали дотичні до неї люди. Щоб це було більш-менш розгорнуто. Щоб був хороший звук і картинка»;

«Зараз? Це лише безпечність. А раніше звертали увагу на світло, задній план, інтершум...».

Відповідаючи на питання *«Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?»* всі респонденти зазначили, що фіксують ці регалії у кілька способів. Тобто і записують у блокнот чи телефон та на камеру і мікрофон, перепитуючи і уточнюючи (по буквах) нюанси. Подекуди журналісти додають один одного в соцмережах (або беруть контакти, аби уточнити щось при необхідності) і записують у блокнот. Двоє респондентів мають свою «технологію» фіксування даних про спікера: «Можу уточнити напряму. Більшість людей зі своєї сфери знаю і так», «Як немає часу – чітко на мікрофон і камеру. Як є змога – дублюю у замітках в телефоні». Свою техніку правильного запису регалій спікера дав один респондент: «Прошу представитись та самостійно повторюю його дані, якщо я помиляюсь, то респондент повторює їх знову. Перепитую літери в прізвищі або імені», або ж «Прошу представитись

та самостійно повторюю його дані, якщо я помиляюсь, то респондент повторює їх знову. Перепитую літери в прізвищі або імені».

Маємо одну відповідь-роз'яснення для правильного титрування спікера у відеоматеріалі: «спершу він представляється, якщо ви не розчули прошу його власноруч українською написати своє прізвище або ім'я. щодо титрів посади – то хто він є у вашому даному сюжеті – якщо виступає як експерт – то так і прописуєте "Василь Петренко, професор економічних наук"...а якщо цей професор постраждалий через ракетний удар – то пишемо Василь Петренко, постраждалий...».

Під час опитування щодо дотримання під час війни в Україні у своїй повсякденній роботі стандартів журналістської діяльності, зокрема: Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»? – отримали різні міркування. Зокрема такі: «це правило працює в країні без війни. ви шукаєте відповідальних за "питання", незалежних експертів...але як досягти "балансу думок" на війні – коли ви не можете взяти коментар русні???? от і виходить, що баланс думок залежить тільки від візуального підтвердження, наприклад», «Ну, якщо про війну, то слова окупантам не даємо 😊 В конфліктних сюжетах звичайних – усім сторонам. Це може бути хоч якимось зазначене – відео, звук, текстова відповідь. Глядач має розуміти, що ми обов'язково питали думку усіх. А вже як відповіли нам – то так і буде». У мирні часи всі респонденти висвітлювали обидва боки конфліктної ситуації, записували їх коментарі (писали запити до певних структур для роз'яснення питання) і презентували глядачу без маніпуляції експертною думкою на користь однієї зі сторін, аби він сам зрозумів в чому суть питання. Якщо подієві відеоматеріали – то журналісти збирали коментарі усіх представників цієї події: експертів, організаторів, очевидців тощо. Один респондент пояснив принцип дотримання балансу думок на конкретному прикладі з власної професійної діяльності.

На питання «Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?» шестеро з десяти респондентів не давали коротких відповідей і

кожен акцентував увагу на особистих підходах у роботі. Думки опитуваних часом не містили чіткої відповіді на питання (або вони не зрозуміли суть його і чітко про це зазначили). Маємо такі відповіді: «не зрозуміла питання. Сорі», «Звертаюся до першоджерельних джерел», «Якщо сумніваєшся в чомусь, шукаєш підтвердження отриманій інформації», «Побудови сценарію», «Закадровим текстом підводжуся до синхрону, аби була цілісна картина, а не перекручування інформації», «Надаю слово усім сторонам конфлікту (якщо він є) + журналіст має не маніпулювати думкою респондентів» та «так, як і завжди – кожна думка має мати автора. «На думку того-то було так, а на думку іншого – ось так». А ви собі далі вирішуйте, кому вірити. Бо факт – ось є такий»».

Лише двоє респондентів зазначили, що «Факти – перевірена інформація, яка точно відбулася, коментарі – особиста думка, погляд на подію» та «Не подаю думку когось як факт», що, на нашу думку, є визначальним під час дотримання цього журналістського стандарту. Ще двоє відповіли описовими конструкціями, що містили практичні підходи, наприклад: «пишу конкретного автора висловленої думки», «є факт – розбита ракетою будівля, є коментар – "ось мій розбитий будинок" – що тут відокремлювати?».

На питання «*Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?*» шестеро опитуваних відповіли, що в основі є таке: «Наповнення тексту фактами, які не сказали спікери. Логічне викладення фактів та структура сюжету», «Правдивість написаного», «Не домислити нічого, оперувати фактами і посилатися на те, що сказала та чи інша людина. Ніяких думок від себе, якщо не йдеться про авторську журналістику», «Недопустимо перебільшувати чи додумувати що-небудь заради сенсаційності», «Лаконічність, інформативність, розкриття теми», «Принциповості немає). Менше води – більше конкретики».

Четверо респондентів вважають, що під час написання закадрового тексту треба зважати більше на практичну складову побудову структури сюжету, зокрема: «Дотримуватися лаконічності», «стилість та зрозумілість», «щоб

сюжет був актуальним, динамічним і цікавим» та «Побудова сюжету, його логічність. Зазвичай створюю сюжет за принципом – через героя».

Рівну кількість відповідей на ствердну відповідь і заперечення маємо на питання «Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)». Не роблять цього журналісти з «уже давно поставленим голосом», водночас інші четверо зізналися, що роблять це нерегулярно чи «просто прочитую текст перед тим, як братися за начитку», «трохи розчитуюся перед початком», «Можу вголос проговорити текст раз. Більше не потрібно. Якщо це ранок – то треба почекати, щоб голос «прокинувся», або коротко відповіли, що цього не роблять. Інші п'ятеро респондентів відзначили, що «Так, роблю вправу чашка, укол», «роблю артикуляційну гімнастику», «Так, можу зробити скоромовку в голос», «Використовую м'язові вправи та проговорюю текст вголос, контролюю дихання», «так».

Під час з'ясування у журналістів відповіді на питання «*Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)*» маємо такі відповіді: «Начиточна на каналі», «В окремій кімнаті, де стоїть мікрофон і встановлена спеціальна для цього програма», «Окрема кімната на студії, де встановлено звукоізоляції та мікрофон», «Відповідний кабінет для начитування». Тобто лише четверо з 10 має змогу робити це в окремо облаштованих звукозаписуючих кімнатах. П'ятеро респондентів зауважують на тому, що все залежить від певних обставин: «раніше в студії, зараз вдома», «За 5 років начитував у різних місцях», «У будь-якому тихому місці на диктофон у телефоні», «Раніше часто на мікрофон у кабінеті», «в офісі». Двоє журналістів відповіли, що переважно вдома: «Вдома. Інколи доводиться записуватись в машині. Інших варіантів немає», «під ковдрою вдома – так немає відлуння (ехо) або начитка на мікрофон, якщо треба швидко».

На питання «*В якій програмі ви редагуєте звукові файли? В якій програмі ви редагуєте звукові файли?*» два респонденти відповіли, що не роблять цього, звук редагують інші фахівці виробничого блоку. По двоє опитуваних вказали на

спеціалізовані комп'ютерні програми «Adobe Premiere Pro» та «Sound Forge» відповідно. По одній відповіді маємо «програми Edius» та «Wave MP3 Editor». Інші четверо зазначили, що для редагування звукових записів використовують стандартні застосунки на мобільному телефоні.

Звичайно, сьогодні для роботи в будь-якій структурі важливим є питання належної оплати і фінансового забезпечення. То ж на питання *«Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?»* восьмеро респондентів дали короткі відповіді: «так» (5 осіб) та «ні» (3 осіб). Інші двоє опитуваних дали такі неоднозначні відповіді: *«Можна і більше, звісно. Але система премій мотивує», «багато грошей не буває»*)).

Дещо строкаті відповіді отримали ми від респондентів на останнє запитання анкети, яке сформульовано так: *«Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)»*. Подібними за змістом були відповіді щодо пошуку цікавих тем для матеріалів – (2 відповіді: *«Шукати цікаві теми»* та *«знайти цікаву тему»*), проблемним моментом у дотриманні журналістських стандартів (3 відповіді: *«Дотримання балансу думок. Проблема заангажованості теж нікуди не зникла, навіть в умовах повномасштабної війни», «Об'єктивність і достовірність зібраної інформації»* та *«Часто буває складно знайти підтвердження інформації з достовірного джерела»*).

Кілька відповідей торкалося труднощів роботи з чутливим контентом та питання стресостійкості (*«більша кількість (в порівнянні з довоєнним часом) негативних новин»,* та *«емоційної складової», «Багато болу бачимо і знімаємо. Деколи дуже незручно питати згорьовану людину. Тому найскладнішим є моральний аспект. Він вичавлює найбільше»*). Близькими за суттю до попередньої стали такі думки журналістів, що пройшли опитування: *«Переживання емоцій інших. Дуже важливо наразі зберігати своє ментальне та фізичне здоров'я, що є важким завданням під час повномасштабної війни»* та акцентування уваги на *«Відсутність належного страхування і недостатня оплата праці»*. Вигоряння, емоційне й фізичне перенавантаження й под. є нагальними.

Одна з відповідей респондентів має узагальнювальний характер з поміж усіх інших відповідей опитуваних і аргументована так: «Багатозадачність. Ти повинен окрім написання матеріалів, вміти фотографувати, знімати, робити включки. А окрім цього, виконувати це на високому рівні, попри твій емоційний стан після обстрілів».

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Цільовою аудиторією, насамперед, є здобувачі фахової освіти з журналістики та абітурієнти, які розглядають варіанти здобуття вищої освіти саме за цим фахом. Оскільки робота у медіасфері, а саме робота журналістом у телевізійній редакції має низку переваг, серед яких такі: творчість, самореалізація, упізнаваність (відомість і слава), кар'єрний ріст, знайомство з цікавими і відомими людьми, подорожування тощо. Водночас має і низку негативних моментів: перенавантаження, ненормований робочий графік, стресовість і небезпека (особливо під час війни), перешкоджання професійній діяльності та погрози, надзвичайна відповідальність перед суспільством тощо.

То ж оприлюднення результатів опитування як елемент просування цього творчого проєкту має на меті показати реальні сьогоденні переваги й мінуси професії журналіста, аби кожен представник цієї цільової аудиторії усвідомлював переваги і ризики цієї професії у різних медіа. А при усвідомленні свого вибору успішно слідував до досягнення мети та фахово справлявся із вимогами до цієї посади у телевізійних редакціях чи конвергентних медіа, до яких входять телевізійні мовники (чи підрозділи, що виробляють відеоконтент).

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Практична складова проєкту заключається у проведенні вибіркового опитування серед журналістів, які працюють у телевізійних редакціях, або є регіональними спеціальними кореспондентами українських телемовників. Опитування є один із найпоширеніших методів отримання інформації про певну категорію респондентів. Його методика проведення полягає у складанні й

задаванні людям спеціальних запитань, відповіді на які дозволяють дослідникові отримати необхідні відомості залежно від завдань дослідження. Ми обрали нестандартизоване опитування, оскільки метою нашого дослідження було виявити реальну ситуацію щодо вимог до роботи журналістів під час війни в Україні і чи змінилися вимоги до журналістських матеріалів для екранного показу чи опублікування на різних цифрових платформах українських мовників.

Під час формулювання запитань для опитування фокус спрямовувався на ту галузь і завдання, які є зрозумілими для цієї категорії фахівців. Перед формуванням питальника ми докладно вивчили класифікаційні особливості та функціональні посадові вимоги до професії тележурналіста, тому в запитаннях акцентували увагу на нові, додаткові функціональні завдання, які висуваються до журналістів під час виконання редакційних завдань мовника, матеріали для яких готували журналісти.

Водночас, відзначимо, що опитування було групове, тобто передбачало опитування одночасно декількох журналістів упродовж дня і без обмеження у часі на відповіді. За способом передачі анкети респондентам, ми вже зазначали, що це була Google-форма, яка розсилалася на пошти журналістам. Саме такий спосіб став найбільш прийнятним. На нашу думку, зважаючи, що в Україні війна й респонденти знаходяться у різних куточках нашої країни. Це було відкрите анкетування. Під час якого опитувані зазначили своє ім'я та прізвище (чи псевдонім, за яким працюють в журналістиці).

Потім їх відповіді аналізувалися і структурувалися за подібністю, відмінністю чи оригінальністю (часом журналісти були емоційними у своїх відповідях, відповідали з гумором чи наводили приклади з власного журналістського досвіду, аби пояснити своє бачення, своє міркування).

2.4. Особливості оформлення проєкту

Проєкт «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром», який підготовлений у вигляді проведеного опитування серед практикуючих журналістів з різних українських телемовників, представлено у вигляді аналізу

та опису відповідей респондентів, які зафіксовані у Google-формі. Зразки відповідей по кожному респондентові представлені у Додатку А.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для підготовки й реалізації проекту «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром» були задіяні такі технічні засоби як персональний комп'ютер (для набору тексту, його редагування та структурування і форматування фінальної роботи). Також для зв'язку з журналістами-практиками використовувався мобільний телефон (для погодження на анкетування респондентів, для уточнення термінів опитування, для координації окремих нюансів щодо можливих подальших співпраць у вивченні цього питання).

Під час проведення опитування були використані такі офісні програмні засоби для ПК як от: Microsoft Word – текстовий процесор, Microsoft Excel – табличний процесор, Microsoft PowerPoint – застосунок для підготовки презентацій під Microsoft. Також використано електронну пошту та Google-інструменти для збору, обробки та презентації результатів проведеного опитування. Зрідка (під час форс-мажорних ситуацій) для комунікацій й уточнення нюансів дослідження залучалися месенджери Facebook і Telegram.

Теоретичні аспекти роботи журналіста в телевізійній редакції поза кадром досліджувалися на основі сучасних цифрових платформ мережі Інтернет із розміщеними фаховими працями вчених, лінгвістичних праць та публікацій медіаекспертів (на кшталт: «Детектор медіа»), досліджень журналістських аналітичних центрів (наприклад: Інститут масової інформації. Український інститут медіа та комунікації тощо).

2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо)

Творчого доробку, опублікованого у різних медіа, немає. Окремі матеріали підготовлені в межах вивчення курсу не були рекомендованими до оприлюднення.

ВИСНОВКИ

Журналіст телебаченні – це не просто фахівець медіагалузі, який займається збиранням інформації, її опрацюванням та редагуванням. Професія журналіста надає людині широкі можливості самореалізуватися, адже створення телевізійних новин – це доволі складна та копітка робота, яка вимагає чимало часу та зусиль. Телевізійні журналісти повинні встигати за усіма подіями, які трапляються довкола, аби інформувати суспільство про їх перебіг. Журналісти, як правило, першими опиняються на місці події, перебувають у її гущині, вони вивчають їх, аналізують та, дотримуючись журналістських стандартів, готують їх до оприлюднення. Журналісту-телевізійнику важливо підготувати такий матеріал, який був би цікавий для глядача і був оперативним і достовірним, вичерпним і презентований доступною (простою) для широкої аудиторії. І хоча під час війни в Україні, яку розв'язала РФ, оперативності досягти важко, матеріали мусять мати баланс думок, відокремлення коментарів від фактів, як цього вимагає якісна журналістика. Професійні стандарти – це вміння журналістів правильно подавати інформацію для суспільства, а новинні редакції у медіа є найбільш соціально орієнтовані.

Сучасний журналіст має бути високоерудованим, комунікабельним, толерантним..., але принциповим і у професійній діяльності керуватися, перш за все, почуттям соціальної відповідальності, гуманізму й патріотизму. Робота журналіста повсякчас пов'язана і з чималими труднощами й загрозами. Журналістика – найстресовіша з усіх інтелектуальних професій, її представники найчастіше переживають синдром психологічного вигорання через постійне перенапруження й перенавантаження, необхідність встигати робити матеріали оперативно і в стиснуті дедлайни, змінювати власні пріоритети на користь редакційних переваг тощо.

Під час підготовки новинних матеріалів журналісти беруть участь у більшості виробничих етапів. Збирають і опрацьовують інформацію з різних джерел, перевіряють її (верифікують) та вивчають, потім створюють матеріал.

Якщо говорити про телебачення, то при подієвих подіях, журналіст із оператором (а на сьогодні все частіше самотійно знімає) виїздить на місце події, керує зйомками та збирає інформацію про перебіг події, її учасників, визначає причиново-наслідкові зв'язки. Це перший етап. Далі відбирає відеофрагменти та записані коментарі для використання у телематеріалі. Створює сценарій чи прописує сценарну заявку для затвердження редактором, а потім для фінального редагування інженером монтажу. Готує текст закадрового коментаря до сюжету/репортажу і начитує його, після схвалення редактором.

Працюючи над тематичними матеріалами, які не потребують оперативного висвітлення, журналіст здійснює ті ж самі дії, просто має дещо більше часу для підготовки аудіовізуального матеріалу. Може самотійно шукати й пропонувати власні теми для своїх сюжетів чи інших за жанрами телепродуктів. Бути універсальним журналістом дуже складно, тому краще для себе обрати якийсь спектр тем, які будуть цікавими власне собі. А універсальність проявлятиметься у багатофункціональності. Сучасний журналіст у медіа повинен уміти все – і статтю написати, і фото зробити, і відеосюжет зняти, і подати новину на радіо. Мультиплатформна журналістика є сьогоднішньою реальністю. А на телебаченні – і здійснити зйомку, і підготувати/ начитати закадровий коментар (відредагувати звук), і змонтувати сюжет.

Як показало наше опитування, респондентами якого стали 10 практикуючих тележурналістів/ок, наразі вимоги до роботи журналіста на телебаченні не змінилася. Конвергентність українських телевізійних мовників спонукає новинні редакції тісно співпрацювати між собою. Зауважимо, що під час повномасштабного вторгнення рф в Україну телевізійні журналісти дедалі частіше самотійно готують відеосюжети, часом записують закадровий текст у домашніх умовах (або в інших непередбачуваних місцях: машині, тихому закутку, офісі тощо) і монтують на власних комп'ютерах чи ноутбуках. Проте, як зазначили опитувані, в пріоритеті завжди якість картинки та звуку та максимальне дотримання стандартів журналістики у професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойд Е. Ефірна журналістика : технологія виробництва ефірних новин / пер. з англ. Колот О.О. ; на замовлення проєкту ЄС «Жорна». 5-у вид. Київ : ТОВ «Київська типографія», 2007. 431 с.
2. Василюк О. 8 типових помилок теленовінарів-початківців. URL: <https://medialab.online/news/tvbebinners/06/09/2019> (дата звернення: 10.02.2024).
3. Вівчарик Н. Технології у ЗМІ: «Соцмережі стали ключовим джерелом новин для журналістів. URL: <https://prochek.info/resonance/2-cherkassy-news/98742-tehnologiyi-u-zmi-bilshist-novinnih-sajtiv-vikoristovujut-kontent-sotsmerezhev> (дата звернення: 12.01.2024).
4. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста : практичний посібник. Київ : ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с. URL: <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf> (дата звернення: 10.02.2024).
5. Гоян В. Журналістська творчість на телебаченні : монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 319 с.
6. Гоян В. Специфіка творчості телевізійного журналіста в екранній комунікації. *Наукові записки Інституту журналістики*, 2012. С. 12–18.
7. Грібанова А. Що таке мультиплатформна журналістика. URL: <https://www.bbc.com/languageguides/uk/multiplatform/> (дата звернення: 09.04.2024).
8. Дмитровський З. Організація роботи на телебаченні : тексти лекцій. Львів : Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 98 с.
9. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. URL: *Державний комітет інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України*. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001561-02#Text> (дата звернення: 17.01.2024).

10. Журналіст. URL: <https://www.work.ua/career-guide/journalist/> (дата звернення: 19.03.2024).
11. Журналістика: словник-довідник / авт.-укл. І. Л. Михайлин. Київ : Академвидав, 2013. 320 с.
12. Журналіст. Помічник вибору професій для творчих людей. URL: <https://bashtochka4.wixsite.com/yourprofession/zhurnalist> (дата звернення: 21.01.2024).
13. Костюченко О. Основи телевізійної журналістики : начальный посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. 218 с.
14. Костюченко О. Основи телевізійної журналістики : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. 224 с.
15. Куляс І. Новини про все і ні про що. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/46603/2009-07-02-novyny-pro-vse-i-ni-pro-shcho/> (дата звернення: 18.01.2024).
16. Лазебний В., Бакіко В., Омелянець О. Організація телевізійного виробництва : навчальний посібник для студ. спеціальності «Акустотехніка». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 162 с.
17. Лісневська А., Коженівська Т. Мистецтво телевізійного репортажу : навчально-методичний посібник для студ. з напряму підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 190 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33686951.pdf> (дата звернення: 15.01.2024).
18. Машенко І. Г. Енциклопедія електронних масмедіа : у 2 т. Т. 2 : Термінологічний словник телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо. Запоріжжя : Дике поле, 2006. 512 с.
19. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика. Практична журналістика / За загал. ред. В. Ф. Іванова ; Пер. з нім. В. Климченка. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с.

20. Обов'язки журналіста та його спеціалізація. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/journalism/25663/> (дата звернення: 30.01.2024).
21. Стандарти. Професійні журналістські стандарти: інформаційна довідка. URL: <https://imi.org.ua/advice/profesijni-zhurnalistski-standarty-normatyvna-dovidka-i31933> (дата звернення: 27.03.2024).
22. Стівенс М. Олсон Б. М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / пер. з англ. Н. Єгоровець. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.
23. Сучасні стандарти професійної журналістики. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/suchasni-standarty-profesijnoyi-zhurnalistyky-i42512> (дата звернення: 15.03.2024).
24. Моржук Л. Телевізійний текст у технологічному дискурсі. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2078> (дата звернення: 10.02.2024).
25. Тернова А., Захарс Т. Телевиробництво: навч. посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямку підготовки «Журналістика». Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 150 с.
26. Шевчук А. Телесюжет як дієвий інструмент донесення достовірної інформації до аудиторії. *Актуальні проблеми соціальних комунікацій* : матеріали VIII Всеукраїнської студентської наукової конференції. Київ: НАУ, Факультет міжнародних відносин, кафедра журналістики, 2022. С. 62–67.
27. Шиян О. Сергій Поліщук: «Бути універсальним журналістом складно, краще бути професіоналом у вузькій галузі». URL: <https://ms.detector.media/tip-intervyu/post/304/2014-07-07-sergiy-polishchuk-buty-universalnym-zhurnalistom-skladno-krashche-buty-profesionalom-u-vuzkiy-galuzi/> (дата звернення: 10.02.2024).
28. Maynard R., Spann T., Donald R. *Fundamentals of Television Production*. 2nd edition. New York, United States : Taylor & Francis Inc, 2007. 340 p.

ДОДАТОК А
ВІДПОВІДІ УЧАСНИКІВ АНКЕТУВАННЯ

Респондент № 1 Ліна Камінська

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	1+1 Медіа
Скільки років (який період) в професії?	7
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	коротких сюжетів (новин) – 15
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	ні
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	самостійно
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	1+1 Медіа
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	ні
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	Не була
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставне «ні»)	раніше так, зараз так як працюю віддалено - ні
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	ексклюзивність, оперативність
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	записую на камеру, можу уточнити ще раз, якщо не розчула
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	опитую всі сторони
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Лаконічність, інформативність, розкриття теми
Як на цьому етапі дотримуетесь відокремлення фактів від коментарів?	Факти - перевірена інформація, яка точно відбулася, коментарі - особиста думка, погляд на подію
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	не роблю
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома... інше)	раніше в студії, зараз вдома
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	на айфоні безпосередньо
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	так
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	робота з чутливим контентом, більша к-ть (в порівнянні з довоєнним часом) негативних новин

Респондент № 2 Анна Лось

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	1+1 Медіа
Скільки років (який період) в професії?	14
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	20
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	так
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	так
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	самостійно
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	ні
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	так
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставте «ні»)	ні
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Обізнаність експерта, якість кадру
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	За часту додаємо один одного в соцмережах, пише в блокнот
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	Завдяки аналізу вмісту, звертаюся до іншої сторони або висвітлити з усіх боків сюжет, як мінімум пишу запит до структури
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Побудова сюжету, його логічність. Зазвичай створюю сюжет за принципом - через героя
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	Побудови сценарію
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Скоромовки та треную м'язи
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	Вдома
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	На телефоні стандартні
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	так
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Часто буває складно знайти підтвердження інформації з достовірного джерела

Респондент №3 Анастасія Фольц

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	«ТРС «Бориспіль»
Скільки років (який період) в професії?	3 роки
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	3-4
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	Так
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	Так
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	В парі з оператором
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	Так, монтаж, начитка сюжету, написання тексту на мені
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	Не завжди. Звичайно, для роботи в зоні бойових дій акредитація обов'язкова
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставте «ні»)	Так, але, на жаль, не завжди оператор дослухається до наших завдань і це дуже заважає виробничому процесу
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Отримати відповіді на свої запитання
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	Прошу представитись та самостійно повторюю його дані, якщо я помиляюсь, то респондент повторює їх знову. Перепитую літери в прізвищі або імені
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	Поясню на прикладі: під час довготривалих вимкнень світла взимку 2022 року, до міської ради прийшли жаліться люди, які жили без електроенергії тиждень. Для дотримання балансу думок до мого сюжету мали увійти коментар міської ради, з роз'ясненням чого так відбувається, та думками жителями, які прийшли жалітися – ось так і досягається принцип балансу думок
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Логічне викладення фактів та структура сюжету
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	-
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Використовую м'язові вправи та проговорю текст в голос, контролюю дихання
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома... інше)	Окрема кімната на студії, де встановлено звукоізоляції та мікрофон
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	Adobe Premier Pro
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	Ні
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Переживання емоцій інших. Дуже важливо наразі зберігати своє ментальне та фізичне здоров'я, що є важким завданням під час повномасштабної війни

Респондент № 4 Олесій Корицький

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	1+1 Media
Скільки років (який період) в професії?	5
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	Моя діяльність пов'язана не лише із сюжетами. Здебільшого працюю ведучим у студії або на подієвих зйомках. На початку кар'єри писав один - два сюжети на тиждень
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	Зрідка користуюся. В основному телефоную людям напряму для підтвердження інформації
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	Ні
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	З оператором, можу закрити зйомку і без нього
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	50/50
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	Звичайно, що акредитація потрібна і окрема домовленість з підрозділом
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставте «ні»)	Даю завдання оператору
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Дізнатися те, що треба мені
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	Можу уточнити напряму. Більшість людей зі своєї сфери знаю і так
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	Беру коментарі не лише в однієї сторони
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Принциповості немає) Менше води - більше конкретики
Як на цьому етапі дотримуетесь відокремлення фактів від коментарів?	Надаю слово усім сторонам конфлікту (якщо він є) + журналіст має не маніпулювати думкою респондентів
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Так, можу зробити скоромовку вголос
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	За 5 років начитував у різних місцях)
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	Wave MP3 Editor. Начебто він
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	так
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Проблема заангажованості теж нікуди не зникла, навіть в умовах повномасштабної війни

Респондент № 5 Олена Каптюх

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	Телеканал "Ми-Україна"
Скільки років (який період) в професії?	15+
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	від 2 до 5
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	так
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	хронометраж приблизний. дедлайн залежить від "терміновості" інформації - якщо це вибух або удар ракети - то, зрозуміло - дедлайни кажуться відразу - наприклад "через годину ефір". якщо інформація "довготривала", "вічнозелена" - то дедлайни не виставляються. Але прохання завжди здатися якомога швидше, бо невідомо, 1.що трапиться ще(а у вас не готовий сюжет)2. може доведеться саме вашим "вічнозеленим" затикати ефір
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	звичайно в парі - а як без оператора зняти сюжет, змонтувати? на телефон?) ну можна і на телефон, але це не рівень національного телебачення
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	ТАК. знаходимо тему-узгоджуємо із редактором-домовляємося із героями про зйомку-знаходимо експертів-заправляємо машину-їдемо на зйомку-знімаємо-пишемо сюжет-відправляємо редактору-отримуємо вичитаний сюжет редакторами-начитуємося-монтуємо - отримуємо зарплату-витрачаємо гонорар:)
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	зараз всі журналісти мають працювати із акредитацією від міноборони. а у прифронтових містах/селах тим паче
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставне «ні»)	журналіст і оператор це завжди команда - тому часто оператору не треба казати ЩО знімати - він (вона) вже з досвіду знає. звісно під час організації поїздки журналіст каже - про ЩО знімаємо, бо оператор має підготуватися - може взяти світло додаткове, петличку чи підставку під мікрофон...якщо журналісту треба на чомусь зробити акцент - то звісно він каже оператору - набери "цього" або "того" більше...
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	щоб "герой" не передумав і не втік))
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	спершу він представляється, якщо ви не розчули прошу його власноруч українською нааписати своє прізвище або ім'я. щодо титрів посади - то хто він є у вашому даному сюжеті - якщо виступає як експерт - то так і прописуєте "Василь Петренко, професор економічних наук"...а якщо цей професор постраждалий через ракетний удар - то пишемо Василь Петренко, постраждалий.
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	це правило працює в країні без війни. ви шукаєте відповідальних за "питання", незалежних експертів...але як досягти "балансу думок" на війні - коли ви не можете взяти коментар

	русні????? от і виходить, що баланс думок залежить тільки від візуального підтвердження, наприклад.
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	щоб сюжет був актуальним, динамічним і цікавим.
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	не зрозуміла питання. сорі. є факт - розбита ракетою будівля, є коментар - "ось мій розбитий будинок" - що тут відокремлювати??
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	ні - вже давно голос поставлений
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	під ковдрою вдома - так немає відлуння (ехо) або начитка на мікрофон, якщо треба швидко
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	це оператор
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	багато грошей не буває))))))
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	знайти цікаву тему

Респондент № 6 Артем Ліфінцев

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	Дніпро ТВ
Скільки років (який період) в професії?	Майже рік
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	5-7 на тиждень
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	Так, звісно
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	Так
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	З оператором
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	Ні, оператор знімає, монтажер монтує
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	Мається акредитація
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставне «ні»)	Так
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Аби спікер був цікавий
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	Перепитую якщо не зрозуміло, записую у телефон
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	-
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Дотримуватися лаконічності
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	Звертаюся до першоджерельних джерел
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Так, роблю вправу чашка, укол
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	Начитачна на каналі
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	Не роблю цього-
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	Так
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Шукати цікаві теми

Респондент № 7 Софія Богуцька

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	ТОВ «СЛМ Новини»
Скільки років (який період) в професії?	16
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	3-4 і більше
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	Так
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	Уже все на автоматі і не обговорюється так докладно. Але так - має бути розуміння, на коли треба встигнути зробити сюжет. Від цього залежить обсяг матеріалу, який можемо зняти і опрацювати.
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	В парі з оператором.
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	Ні, в обов'язки команди входить зняти відео, написати сюжет, зібрати увесь дотичний матеріал з дозволами, підготувати відео за розділами, синхроні; зробити начитку.
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	У нас є дозвіл від МО на роботу у зоні бойових дій. На місцях прильотів працюємо за погодженням з ОВА.
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставте «ні»)	З часом уже кожен розуміє сам, який обсяг роботи має виконати. Звісно, деколи акцентую, що обов'язково має бути знято. Особливо, якщо подія динамічна, то поки оператор знімає одне, може не зауважити іншого. Але, здебільшого, досвідчений оператор розуміє сам, яку картинку треба зняти для медіа.
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Головне - не завдати людині додаткового емоційного болю. Це якщо йдеться про роботу у теперішніх умовах, коли біда. Важливо, щоб про ситуацію розповідали дотичні до неї люди. Щоб це було більш-менш розгорнуто. Щоб був хороший звук і картинка.
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	Як немає часу - чітко на мікрофон і камеру. Як є змога - дублюю у замітках в телефоні.
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	Ну, якщо про війну, то слова окупантам не даємо 😊 В конфліктних сюжетах звичайних - усім сторонам. Це може бути хоч якимось зазначене - відео, звук, текстова відповідь. Глядач має розуміти, що ми обов'язково питали думку усіх. А вже як відповіли нам - то так і буде.
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Так, як і завжди - кожна думка має мати автора. «На думку того - то було так, а на думку іншого - ось так». А ви собі далі вирішуйте, кому вірити. Бо факт - ось є такий)
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	Не домислити нічого, оперувати фактами і посилатися на те, що сказала та чи інша людина. Ніяких думок від себе, якщо не йдеться про авторську журналістику.
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Можу вголос проговорити текст раз. Більше не потрібно. Якщо це ранок - то треба почекати, щоб голос «прокинувся».
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	У будь-якому тихому місці на диктофон у телефоні. Раніше часто на мікрофон у кабінеті
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	Не редагую. Щодо роботи оператора - працює у програмі Edius.
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	Можна і більше, звісно. Але система премій мотивує.
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Багато болю бачимо і знімаємо. Деколи дуже незручно питати згорьовану людину. Тому найскладнішим є моральний аспект. Він вичавлює найбільше.

Респондент № 8 Інна Гогой

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	Інтер
Скільки років (який період) в професії?	понад 10 років
Скільки сюжетів/репортажів пишите на тиждень?	по-різному, залежить від кількості інформприводів, може бути 2, може бути 5 чи більше
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	так
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	дуже рідко
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	Так, в парі
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	ні
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	якщо це потрібно, так
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставне «ні»)	так
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	зібрати усю необхідну інформацію
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	прошу людину представитися: ім'я, прізвище, посада відповідно розмови
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	отримати коментар усіх учасників події
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Якщо сумніваєшся в чомусь, шукаєш підтвердження отриманій інформації
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	отримати коментар усіх учасників події
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	зазвичай ні. просто прочитую текст перед тим, як братися за начитку
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	в офісі
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	не редагую
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	ні
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	емоційна складова

Респондент № 9 Дар'я Пасічник

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	АТ "НСТУ" "Запорізька РД"
Скільки років (який період) в професії?	5
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	5-8 сюжетів.
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	Користуюсь, але більше для пошуку тем.
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	Так. Іноді сама питаю, якщо я недоотримала інформацію.
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	У більшості випадків, то так. Іноді, коли оператори всі зайняті мене можуть відправити на зйомку саму з телефоном
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	Можу знімати самостійно на телефон і писати матеріал, начитувати його.
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	Я більше працюю по місту.
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставне «ні»)	Так. Я розповідаю про що зйомка і що мені з цього треба.
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Отримати від людини цікаву інформацію, а не просто суху, не цікаву та беземоційну відповідь.
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	В записник.
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	Надаю слово всім сторонам конфлікту та не маніпулюю експертною думкою на користь однієї зі сторін.
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Правдивість написаного. Я краще перепитаю ніж напишу брехню. Недопустимо перебільшувати чи додумувати.
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	Зокрема, пишу конкретного автора висловленої думки. Не подаю думку когось як факт.
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Не часто. Але дійсно, варто було б це робити частіше. Я іноді роблю артикуляційну гімнастику.
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	В окремій кімнаті, де стоїть мікрофон і встановлена спеціальна для цього програма.
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	Sound Forge
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	Судячи з підняттям цін на продукти та послуги за останні два роки та навантаженням, якого стає більше, було б не погано аби її підняли хоч трохи.
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Багатозадачність. Ти повинен окрім написання матеріалів, вміти фотографувати, знімати, робити вклучки. А окрім цього, виконувати це на високому рівні попри твій емоційний стан після обстрілів.

Респондент № 10 Маргарита Галіч

Медіа, в якому працюєте (якщо фріланс – вкажіть)	"Суспільне Запоріжжя"
Скільки років (який період) в професії?	9 років
Скільки сюжетів/репортажів пишете на тиждень?	3
Чи користуєтеся соціальними мережами під час збору інформації?	Так
Отримуєте від редакцій чіткі вказівки (ТЗ) щодо хронометражу/дедлайну та інших параметрів відеоматеріалів?	Так
Ви працюєте в парі з оператором чи самостійно?	В парі з оператором, але буває і самостійно
Ви виконуєте повний цикл виробництва аудіовізуального продукту? (акцент: монтуєте самостійно?)	Ні, не монтую
Під час виїзного редакційного завдання ви отримуєте акредитацію? (дозвіл ОВА для роботи в зоні бойових дій, ОНТ)	так
Під час зйомки ви окреслюєте завдання для оператора? (якщо працюєте одноосібно – поставте «ні»)	так
Що для вас є головним під час запису синхронів-коментарів на місці події?	Фактаж
Як ви фіксуєте дані респондента, аби правильно його протитрувати у сюжеті?	На відео і окремо запитую по буквам ПІБ і беру контакт, аби уточнити за потреби деталі
Яким чином досягаєте принципу «балансу думок»?	Різні сторони конфлікту записую
Під час написання закадрового тексту для сюжету, що для вас є принциповим?	Стислість та зрозумілість
Як на цьому етапі дотримуєтеся відокремлення фактів від коментарів?	Закадровим текстом підводжуся до синхрону, аби була цілісна картина, а не перекручування інформації
Під час начитки закадрового тексту ви робите вправи на артикуляцію/вимову? Як що так, то у який спосіб (скоромовки, м'язові вправи, проговорення тексту вголос тощо)	Відповідний кабінет для начитування
Де ви начитуєте закадровий коментар до сюжету? (студія з/запису, вдома...інше)	Відповідний кабінет для начитування
В якій програмі ви редагуєте звукові файли?	Sound Forge
Чи вважаєте ви оплату за свою роботу достатньою?	Ні
Що вважаєте найскладнішим у роботі журналіста на сьогодні? (окрім безпеки під час війни)	Об'єктивність і достовірність зібраної інформації

Декларація

академічної доброчесності здобувача освітнього ступеня бакалавр ЗНУ

Я, Івлєва Анастасія Юріївна, студентка 4 курсу, заочної форми навчання, спеціальність журналістика, адреса електронної пошти nelli.ivleva0224@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота бакалавра на тему «Робота журналіста в телевізійній редакції поза кадром» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата 15.05.2024 Підпис _____ студентка Івлєва Анастасія Юріївна

Дата 15.05.2024 Підпис _____ керівниця Тернова Алла Іллівна

ABSTRACT

The bachelor's paper is dedicated to the analysis of the work of a television journalist outside the frame and the description of his new job duties in the conditions of the new media reality.

The object of the work is the work of a journalist on television during the preparation of his own materials. The subject of the study is the duties of a television journalist and the stages of work during the execution of editorial tasks.

The main aim is to investigate and identify modern trends in the work of a journalist in the television newsroom, which have appeared in the conditions of the new media reality.

The scientific novelty of the presented research lies in the fact that we conducted a survey among practicing television journalists, the results of which gave us a clear understanding of the list of duties of these specialists when performing editorial tasks.

During the research, we performed the following tasks:

- We identified and analyzed the classification requirements for the work of a journalist on television.
- We described the main stages of journalistic activity during the preparation of television materials for broadcast.
- We analyzed the key moments in the step-by-step work of a journalist in a television newsroom.
- To find out new responsibilities in the work of a journalist that have appeared due to modern media reality.

Key-words: television, journalist, off-screen work, professional duties, universality, cross-media, media reality.